

Eltemették Simon Bélát

Hétfőn Szegeden, a Belvárosi temetőben, a városi tanács által adományozott díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra Simon Bélát, a Csongrád megyei Tanács apparátusi pártbizottságának titkárát, a munkásmozgalmat régi harcosát. A gyászszertartáson az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága és apparátusa, valamint a család nevében dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára vett búcsút az elhunytól.

— Simon Béla elvtárs egész életének tartalmát csak a közösségnek és közösséget boldoguló emberi magatartás és életvitel határozta meg. Ez egyaránt vonatkozott az általa oly sokra becsült legkisebb közösségre, a családra, de a gondolatait és

tetteit formáló, a munkáját irányító nagyobb közösségre, a munkahelyre, a városra, a megyére egyaránt. A szocializmus formálódó világának cselekvő embere volt kora gyermekkorától utolsó órájáig — mondotta, majd méltatta Simon Béla munkásságát, felidézte életútjának állomásait.

A sírnál a Csongrád megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága, az apparátusi pártbizottság, a szakszervezeti és a KISZ-bizottság, valamint a munkatársak nevében Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese mondott búcsúszavakat.

A gyászszertartás az Internacionálé hangjai után a munkásorszakai díszmenettel ért véget.

Nemzetközi földtani konferencia

Tizenhárom ország szakembereinek részvételével hétfőn, tegnap nemzetközi földtani konferencia kezdődött Veszprémben.

A megnyitóján Némecz Ernő akadémikus köszöntötte a résztvevőket, majd Clark Burchfiel, a bostoni egyetem professzora beszámolt arról az együttműködésről, amelynek keretében közösen elemzik a földtani medencék kialakulását, annak törvényszerűségeit. Ebben a közös munkában a modell szerepét tölti be a Kárpát-medence.

Az együttműködés két éve alatt tíz közös tanulmányt készítettek.

VITA

Mennyit ér a diploma?

Amennyit az ország jövője...

Néhány napja mondhatok magamnak egy magyar-angol szakos tanári diplomát s máris keserű tapasztalatokra tettem szert. Az én számomra ez az okirat — túlzás nélkül mondhatom — szinte az egész eddigi életemet jelenti. Ez a dokumentum tanúskodik tizenhét év tisztesség, kitartó munkájáról. A társadalom számára nem több egy darab papírnál, melynek a munkavállalási szerződés megfelelő rovatába beírandó száma van. Leendő munkahelyemen ugyanis nem kívánják a diplomámra, csak arra kértek, hogy levélben (!) küldjem el a számát a szerződés megkötéséhez. Mint ahogy arra sem voltak kíváncsiak, milyen továbbtanulási tervek vannak, mi a szakdolgozatom tárgya.

A kereslet-kínálat dolgában ezen a pályán is óriásiak az eltérések. Végzős társaimmal együtt felháborítóan tartjuk, hogy egy kollégiumi nevelői állás és egy általános iskolai katedra az állam számára egyenértékű lehessen például a gimnáziumi vagy szakközépiskolai teendőikkel.

Félreértés ne essék, én nem a fent említett állások hierarchiáját kívánom felállítani, egyszerűen a megfelelő képesítéssel a megfelelő állásba elvét sérti az a szemlélet, hogy végül is mindegyik esetében pedagógusról van szó. A kollégiumi nevelői állás a mi pályánkon ugyanolyan szakmai „leromlással”, felejtéssel jár, mint egy mérnök „szinttartása” egy technikus munkakörben. Úgy gondolom, teljesen jogos a végzősök elvárása, hogy a megszerzett legújabb szakmai ismereteket a katedrán szeretnék alkalmazni, s nem a hálószobák esti ellenőrzésénél. A nagyvárosokban pedig első sorban ilyen lehetőségek maradnak, miután a szaktanári állásokat már betöltötték.

Ha valaki tizennyolc évesen úgy dönt, hogy 14–18 éveseket akar tanítani, nevelni, az pontosan tudja, hogy ez sem életkorban, sem szakmailag nem egyezik meg az általános iskola elvárásaival. Gondolom, nem kell bizonygatnom, hogy például a János vitéz majd' egy fél-éves tanítása — ötödik osztályban — és Petőfi Felhő-

ciklusának középiskolai el-sajátíttatása között mekkora különbség van.

Kikkel töltik be a középiskolai állásokat? Mennyire veszi egy iskolaigazgató figyelembe a jelentkező elért eredményeit, az egyetem minősítését? Az álláskereső számára ugyanis semmiféle garancia, biztosíték nincs az elutasítással szemben. A pályázati rendszer módosított változata értelmében ugyanis az iskolák igazgatói nem kötelesek figyelembe venni a képző intézmény „ranglistáját”. Ez a helyzet szerintem jogilag is tarthatatlan. Igaz, nagyszerű lehetőséget ad, mint ahogy az idén is ezt tette, a barátom, főnököm, potenciálisan hasonló szívességet tehet ismerőseink „megsegítésére”. A hiánygazdálkodás törvényeinek megfelelően ez a jelenség első sorban a képzőintézmények vonzáskörzetében jellemző.

Erre azt szokták válaszolni, miért nem megyünk el vidékre. Egyrészt, akinek szülei, családja, az adott városban, Szegeden, Debrecenben, Budapesten él, az nyilván emiatt nem akar onnan elmenni. A többiek pedig azért szeretnének a környéken maradni, mert nagyon is tisztában vannak az esélyegyenlőtlenség hátrányaival. A falu és a város, a főváros és vidék kiáltó ellenmondásait az esetek 90 százalékában még csak magasabb fizetés vagy szolgálati lakás sem egyenlíti ki. A hivatás-tudatra hivatkozni nem tartom tisztességesnek. Sokkal inkább azon kellene elgondolkozni, miért számít a kis faluban élő ember harmad-, negyedrangú állampolgárnak a főváros és egy-egy megyeszékhely lakójával szemben. Ezt a „lehetőséget” csak az igen kevés „megszállott” mindenre elszánt értelmiségi vállalja.

Ma Magyarországon én, mint nyelvész végzett, akkor kerestem a legkevesebbet — s szinte a legtöbb, legfelelősségteljesebb munkával — ha oda megyek, amire a képzettségem első sorban feljogosít: középiskolai tanárnak. Ráadásul ez is megyénként változik. A legtöbbben nem csatlakoztak a budapesti tanács fizetés-emeléséhez (a kezdők minimális bérért 3 ezer 200 forintban állapították meg), s ahol ezt meg is tették, mint Csongrád megyében, ott sem csatlakoztak a határozat második feléhez, melynek értelmében a jeles rendűek 200 forinttal magasabb kezdő bért kapnak. Az összeg ön-

magában nem jelentős, de a mögötte meghúzódó szemlélet annál inkább dicsérandó. Arról nem is beszélve, hogy egy év elteltével a szokásos béremelés ezen a pályán 100 forint szokott lenni, mely szerintem még a forint romlását sem egyenlíti ki.

Fizetésem 2 ezer 700 forint lesz. Ez kétezer forinttal kevesebb az országos átlagkeresetnél, s már az indulásnál 500 forint lemaradást jelent szerencsésebb kezdő társaimmal szemben, s ötszáz forinttal kevesebb a KISZ KB által megállapított 3 ezer 200 forintos jövedelemmel is, melyre egy egyetemistának, ha nem szüleinél lakik, szüksége van — ezt az új ösztöndíjrendszer kidolgozásakor állapították meg. Ebből a fizetésből nem lehet élni, csak a munkaerőmet éppen hogy újratermelni. Ugyanis lakásom nincs, a szüleim máshol élnek, így albérltetbe kényserülök 1600 forint ellenében. S ez csak egy bútorozott szoba. A fennmaradó összeg az étkezésemre elég csupán. Az ember élete pedig, akárhogy is nézem, több kellene hogy legyen a pusztai vegetálásnál! Egy ország érdeke mégis csak az kellene legyen, hogy minél több, kiművelt, jó közérzetű állampolgára dolgozzék a köz és a maga javára!

S nekem, legalább szakmailag, nincs panaszoknálvalóm. Mindkét szakomat taníthatom egy szolnoki gimnáziumban. De egy szövetkezeti lakás négyzetméterenként mégiscsak 10–12 ezer forintba kerül. Tanácslakásra nem vagyok jogosult, igaz, arra is sokat kellene várni. Ha csak a fizetésemből akarok megélni, jól felkészültem, színvonalas órákat adni, akkor tíz éven belül nem várhatok semmiféle jobbulást ezen a téren. Hacsak, nem vállalom el mindenféle különórát, magántanítványt, s ölm ébbe bele energiámat — s tekintem munkahelyemet pihenésnek, a gimnáziumot a nyugdíjhoz szükséges rossznak. Elvégre Magyarországon a katedrán megbukni az egyik legnehezebb feladat. Hacsak nem csábítja el valaki néhány tanítványát, taníthat akármilyen rosszul, felelőtlenül, a diplomáját nem veszik el tőle. Noha, a legnagyobb érték van kezére bízva: az ország jövője. Ahogyan az orvosokra testi épségünk, a tanároknak szellemi épülésünk. Ennyit érne csupán?

Barát Erzsébet középiskolai tanár

Nemcsak Mundial

Az aktualitások veszélyesei is. E napokban, midőn tévécsatornák között ugrabugrállva nézzük a spanyolok ellen hősiességen küzdő jugoszlávokat, az NSZK-t verő Algériát vagy éppen ama bizonyos újabb „argentin csapat”, hajlamosak vagyunk már-már megfélemlíteni például arról, hogy Szókratész elsősorban, és igazán mégiscsak nagy görög bölcset volt, aki Platón által leírt Védőbeszéde és Kritonnal folytatott okos és mély dialógusai révén méltó tisztelgésre, s mégsem azonos a brazil válogatott stílusosnak számialas, mi több, doktori címmel is rendelkező, Socratesnek írott középpályásával. S talán Ardiles, Kempes, és a többiek sem azért vertek meg oly iszonyúan bennünket, hogy nézni is rossz volt, mert nekik meg a Falklandokon az angolok ütöttek a fejükre, és most különféle komplexusaik támadván, pótcselekvés gyanánt vettek revansot rajtuk — az angolok revansa után.

Mundial minden mennyiségben — a futball-világ bajnokság totális tévéláza látványon minden mást háttérbe szorít. Ami egyéb a képernyőn megjelenik, már-már szegénylős kisebbségben marad meg afféle háttéranyag, meccselőkészítőnek, vagy -zárónak, mint egy röstellvén önmagát, mert foci most az Isten, és hátvédek, középpályások, csatárok az ő profétái. (Még a hirdető műsorok a legszemmeléltetőbbek, természetükön fogva: tíz közül kilencben futball-labda található, tüzes spanyol zenével, és körben forgó kapuval, benne góllal — mondja még valaki, hogy nálunk nem elég színvonalas a propaganda!)

A bíró fütyül, a szövetségi kapitány nyilatkozik, a sportriporter jól-rosszul kommentál — s közben, mint üvöltő viharban csendes hegedűs, a Mundial-dömping első, legharsányabb rohamai közepette szerdán este feltűnt az 1-es programban egy barázdált, gondterhelt férfiarc, melynek tulajdonosa gyönyörű magyarsággal arról beszélt, hogy gyermekkorra nagy nyelvi szegénységben a Toldihoz menekült, majd fát ültetett, egy szomorúfüzet, amely ma is mezvan, s oryan gyönyörű és olyan szomorú, „hogy mikor elmegyek mellette, oda-köszönök neki”. A mai erdélyi magyar irodalom első embere, Sütő András szerepelt a Magyar Televízióban, Kigyós Sándor „Nem felfelé török uram...” című portréfilmjében — abból az alkalomból, hogy most töltötte be 55. életévét.

S köröskörül Erdély. Ahol a magyar kultúrának tán legerőteljesebb, legmasszívabb bölcsője ringott, s amelyről Németh László azt írta, hogy ha nemzetünk himnuszának tekintjük, akkor Erdély a leggyönyörűbb és legkülönb nő volt, akivel a magyarság ezeréves történelme során találkozott. Sütő András, mai prózánk legszebb szavú képviselője pedig életútja ürügyén erről a földről vallott, torokszorító szépségű és súlyú mondatokban. A nagy fejedelemmel, Erdély aranykorának nagy emberével, Bethlen Gáborral, a Nagyenyei fügevirág című kötetben olvasható, képzelt beszélgetéséből való a címbéli mondat — befejezve így: „Nem felfelé török, uram, hanem lefelé. Vissza azokhoz, akik ide küldték, azokhoz, akiknek a könnyeivel egész rózsakerteket lehetne nevelni.”

A mondat kulcsfontosságú. Alapeszménye ennek a 65 perces, nagyon is rendezhető portréfilmnek. Amely elsősorban azért számít szokatlanul (s így kitűnőnek), mert egy írói életutat több milliós közösség ügyének rendelt alá, olyan meg-

nyilatkozásokkal, amelyek mindegyike kivétel nélkül az erdélyi szülőföld népéért küzdő, csak néma főhajtszal megfeszíthető lelkiérettől fakadt. Miként Sütő mondta, s meg is írta a legutóbbi könyvhéten megjelent, Gyermekkorom tükörszerű címmű könyvében: sokadmagával ő is tűzfelelőse az itt élő magyarság szellemi életének, sőt, egész létének.

Láthattuk a Mezőseget, Pusztakamarást, a Székelyföldet, Orbán Balázs sírját, hallhattuk Sütő András édesanyjának, Berta néni csodás szépségű mondatait, és persze magát az író, a közösségért élő és alkotó művészt eleven szobrárt, egy nagy kultúra láncaként egymásba illeszkedő óriásainak soros reprezentánsát, aki Tamási Arontól vette át a stafétabotot, ott, túl a Királyhágón.

Közben egész héten át tartott és most is tart a Mundial. Zúg a közönség, sárga lapok villognak, csúnya buktatások történnek, gólok, sőt öngólok is potyognak, bravúros védések, és gyenge, hatástalan védelmek is láthatók. De — nemcsak Mundial létezik. Van más is.

Domonkos László

Üzenetek az éterből

Sediánszky János két dolgot tud: kérdezni és kérdezni. Ennél többet újságíró igazából nem is tudhat. Aki mindkét művelethez ért, elmondhatja magáról, hogy professzora ennek a nagyon nehéz, gyötrelmesen szép szakmának.

Legutóbbi, a Körhinta című viselő műsorában nagyon fontos üzeneteket, megfontolást érdemlő kérdéseket juttatott el a hallgatóhoz.

A híradásokból tudjuk, hogy az emberiség a pattintott kőkorszak óta folyamatosan háborúzik. Mi mutatható fő az agresszió, a már a Bibliában is föllelhető erőszak ellen? Talán csak a keretész példája; a kertész, soha nem ültetett virágot azért, mert hitte, hogy elpusztul a virág, csak azért, hogy legyőzze a pusztulást, az elmúlást.

A Sediánszky idézte gondolat nagyon is aktuális manapság. Az emberiség fennmaradása létkérdéssé vált.

Persze, az ember nem lehet pesszimista. Azon az óriási színpadon, amelyen milliárdszámra jelen vannak az emberek, élnie kell,

pontosabban szólva: szerepelnie. Az ember szerepe pedig nem más, mint az, hogy él.

Körmeny János, a méltán népszerű színész beszélt ebben a műsorban arról a szerepjátszóról. Azt mondta: csak addig élünk, amíg játszunk, s amíg játszunk, élünk.

További mondatai már a színészi mesterségre vonatkoznak. A Szegedről elszármazott színész talán az itteni színház művészeinek is üzenete: „Estéről estére úgy kell színpadra lépünk, mintha az utolsó alkalmunk lenne részvétet nyújtani és részvétet kérni. Utolsó alkalmunk megüzenni az embereket, hogy ne féljenek, és legyenek büszkék embermi-voltukra.”

Ekkor már szinte magam is a Körhinta körben forgó utasának éreztem magam. Szédültem egy kicsit. Rájöttem ugyanis, hogy a dolgok pontos megítéléséhez, némi-nemű távlat is szükséges. Mint ahogy a labdarúgó-világ bajnokságon való szereplésünkhöz is...

Egyik nem eléggé híres újságíró elődöm írta le még

a századfordulón: „A gólok száma lett a nemzeti dicsőség mértéke”.

Ipari termelésünk sokszorosára nőtt Mezőgazdaságunk szinte csodákat produkál, majdnem teljesen felszámoltuk az analfabetizmust. Am úgy látszik, hogy a foci tekintetében a századforduló óta ugyanott tartunk, mint akkor. Legalábbis a szemléletet tekintve. (A béka alsó fertálya alatt...)

Nem tudom, hogy Sediánszky János rúgott-e gólokat, s tette grundokon vagy másutt. Remélem, nem meggyőződéses futballista. Mert a meggyőződéses futballisták veszélyesek. Elterelik a figyelmünket a fontosabb dolgokról. Arról, hogy 1954-ben sem a világbajnokság megnyerése jelentette volna az igaz, nemzeti dicsőséget, hanem például az, hogy jobban dolgozunk, hogy jobban éljünk.

A hallgató üzeneteket kapott az éterből. Jó volna, ha mindenki megértené ezeket a fontos és az igazából okos üzeneteket.

Petri Ferenc

November 25-ig elbírálják

Építészeti tanulmány pályázat

A Magyar Építőművészek Szövetsége, valamint az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium nyilvános építészeti tanulmány pályázatot hirdet több témakörben. Elsősorban olyan tanulmányokat várnak, amelyek feltárják az építészeti környezet-társadalom-leléktani vonatkozásait, valamint olyan munkákat, amelyek értékelik az építészeti új törekvéseit. A történelmi témakörben a magyar építészeti történetére

vonatkozó újabb kutatási eredményeket tartalmazó tanulmányokkal lehet pályázni. A pályázatokat 1982. október 18-ig kell a MÉSZ titkárságán (Budapest, VIII., Dienes L. u. 2.) benyújtani, a pályázati feltételeket ugyanígy, vagy a Magyar Pszichológiai Tudományos Társulattól lehet átvenni. A pályázatokat november 25-ig elbírálják, a pályaművek díjazására 120 ezer forintot irányoztak elő.